

ROVÁS.

Voltam Bánkbánnál. A budapesti nyelvnek, nem merem mondani *magyarságnak*, alig van rá több és egyre jobban terjedő hibája a *-nál, -nél* rag helytelen használatánál; kizsorit ez lassanként minden más ragot. Egynéhány esztendeje még csak ilyen kapcsolatban hallatszott: „Voltál-e a Sarah Bernhardt-nál?” „En tegnap este a Bánkbánnál voltam“, kedves párjával: „Most jövök a Sarah Bernhardtól, nem el(!)jössz te is?” „En is hozzá jövök (!)“. Csakhamar ezt is mondották: „A Nemzethez, a Vighez, a Néphez, a Vigadóhoz megyek“. Eléggé megrótták, elmondták idegenszerűségnek, németességnek, pedig a német nem mondja így. Tudj' Isten, hol vette magát ez a fattyúhajtás. Azóta vigan továbbtenyészett, megbokrosodott; nem is kell nagyon keresnünk, magától ötlük úton-útfélen szemünkbe, fülünkbe. Ime egy kis szemelvény: Ot nem alkalmazták *czen intézetnél*, helyesen: ebben az intézetben; a szendarab *elemzésénél látjuk*, h. elemzésében v. elemzéséből; — *cséplésnél* esett az eső, h. csépléskor; — *dohányzásnál* egészségtelen köpni, h. d. közben; — *eszméletnél van*, h. eszméleten; — a *nevelésnél* a főczél, h. a nevelésben a főczél, a nevelés főczélja; — az eszme *megindításánál* történt a hiba, h. megindításakor; — a mester *ennél a képnél* teljes lelkével dolgozott: ezen a képen; — *megalkotásánál* az vezette, h. megalkotásában; — ennek *szemlélésénél* eszünkbe jut: szemlélésében, szemlélesekor; — 120 *foknál* olvad, h. fokon; — a renaissance-*stílusnál* a szobrász és festő munkája a fő, h. stílusban; — mi mindig Nagy János *boltjánál* vásárolunk, h. boltjában (helyes azonban: mi mindig Nagy Jánosnál vásárolunk); — találkozunk a pályaudvarnál, ez helyes, ha valahol körülötte, mellette, előtte találkoznak, de helytelen, ha maga a p.-u. a találkozás helye, e. h. pályaudvaron, stb. stb. Az igaz, azt a sokféle ragot, névutót, vonzatot mindig észben tartani, ha már nem jár rá az ember nyelve, igen nehéz; egyetlen raggal sokkal könnyebben boldogul az ember.

TOLNAI VILMOS.

Kulcsol. Ez igét a régi nyelv ilyenformán használta: „kezét fejére kulcsolván“, „Nyakukat egymáshoz kulcsolván“ (NySz.). Ma leginkább az *át* és *össze* igekötőkkel szokásos, de megvan magában is, pl. KB. szótárában: „kulcsol, schliessen; kezeit kulcsolja, die Hände falten“. Az Ujság nevű újság azonban furesa újságot akarna az igével meghonosítani, ilyeneket mondván: „Nemcsak az alkotmánypárt, hanem maga a koalíció *kulcsolná*, hogy ez a két irány nem árulhat egy gyékényen“ (m. év. 322. sz.). „Berlinben ilyen eshetőségeket is *kulcsolnak* a magyar válságból“ (328. Borzasztó! kiált föl Berczik Árpád, ki ez adatokat velem közli. Biz ez borzasztó, de hát minek iratnak németül gondolkozóval magyar vezérczikket. Mivel a német „schliessen“ magyarul *kulcsol* is, meg *következtet* is, a vezérczikkező akkor is *kulcsol*, mikor más ember *következtet*.

Sz. K.

TÁRSASÁGI ÜGYEK.

V. Felolvasó ülés.

(1905 november 21.)

Jelen vannak: Szily Kálmán elnök, Szinnyi József alelnök, Zolnai Gyula titkár; Balassa József, Concha Győző, Császár Elemér, Erdélyi Lajos, Frenkel Bertalan, Gárdonyi Géza, Grünwald Margit, Karácsonyi János, Kolumbán Samu, Lehr Albert, Manninger Vilmos, Melich János, Pápay József, Pungur Gyula, Szemkő Aladár, Szegedy-Maszák Hugó, Tiringér Béla, Tolnai Vilmos, Vargha Ilona, Vikár Béla, tagok. Jegyző: Gombocz Zoltán.

1. Réthei Prikkel Marián rendes tag felolvassa „A magyar táncszók“ című értekezését.

2. Gombocz Zoltán bemutatja „A bor“ című értekezését.